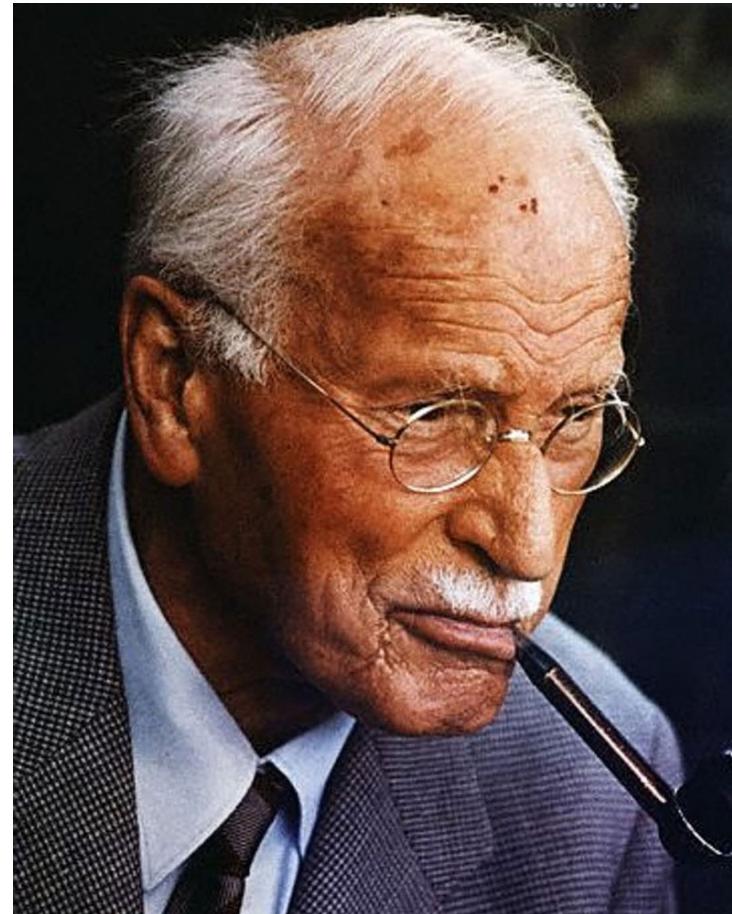

Mytens musikalske mulighet: *David and Bathsheba* som opera

Carl Gustav Jung

Fortellinger som har mytens karakter

- Mytologier av religiøs art (eks. gresk mytologi, norrøn mytologi)
- Eventyr
- Sagn
- Fabel (parabel, lignelse)
- Legende

Jean de la La Fontaine: *Le renard et les raisins*

A Certain hungry Fox, of Gascon breed
(Or Norman—but the difference is small),
Discovered, looking very ripe indeed,
Some Grapes that hung upon an orchard-wall.
Striving to clamber up and seize the prey,
He found the fruit was not within his power;
"Well, well," he muttered, as he walked away,
"It's my conviction that those Grapes are sour.»

The Fox did wisely to accept his lot;
'Twas better than complaining, was it not?

Gustav Dorés illustrasjon til La Fontaines dikt

Ulysses and the Sirens

Maleri av Herbert James Draper

Uriah (Bror Magnus Tødenes, David (Roberto Abbondanza)

Bathsheba: O Husband, you are lost to me, like the sands of the desert that fly on the wind and are gone. I shall not see you again. For your honour is a noose about your neck, your good name that you prize so much, is an arrow in your side.

O come to me, Husband, when the evening is still, when the scent of the cinnamon lies heavy in the air. Let us lie again together, your left hand under my head, your right arm round me. Pluck the fruit that is yours, pick the lilies of your garden; for fruit over-ripe will soon rot and lilies past their time will fester.

Batseba: Å min mann, du er tapt for meg, som ørkensanden flyr med vinden og blir borte. Jeg får ikke se deg igjen. For din ære er et rep om din hals, ditt gode navn som du setter så høyt, er en pil i din side.

Å kom til meg husband, når kvelden er rolig, når duften av kanel ligger tungt i luften. La oss igjen ligge sammen, din venstre hånd under mitt hode, din høyre arm rundt meg. Ta frukten som er din, plukk liljene i din hage, for overmoden frukt vil snart råtne og liljer som har passert sin tid vil visne.

King David delights in the lilies. He loves to walk by the streams where the lilies grow. In the beds where balsam grows have I opened to him. He has knocked and with my own hand I have opened to him.

For he is a cedar, a bunch of myrrh as he lies on my breast, a cluster of henna. He took me into the wine-garden and gave me loving glances. He refreshed me with raisins, he revived me with apricots. His whispers were sweetness itself.

The door that was closed with planks of cedar, he has unlatched. In gold and ivory has he clad me. I am his and he wears me as a seal upon his heart.

O Husband, you are lost to me, like the sands of the desert that fly on the wind and are gone. I shall not see you again. For your honour is a noose about your neck, your good name that you prize so much, is an arrow in your side.

Kong David fryder seg over liljene. Han elsker å gå langs elvene der liljene gror. I bedene der det gror balsam har jeg åpnet for ham. Han har banket på og med mine egne hender har jeg åpnet for ham.

For han er et sedertre, en myrrakvist slik han ligger på mitt bryst, en klase henna. Han tok meg med inn i vingården og gav meg kjærlige blikk. Han styrket meg med rosiner, forfrisket meg med aprikoser, hans hvisking var full av sødme.

Døren som var lukket med planker av seder, har han lukket opp. I gull og elfenben har han kledd meg. Jeg er hans, og han bærer meg som et segl på sitt hjerte.

Å min mann, du er tapt for meg, som ørkensanden flyr med vinden og blir borte. Jeg får ikke se deg igjen. For din ære er et rep om din hals, ditt gode navn som du setter så høyt, er en pil i din side.

David: Who is this that looks out like the dawn,
beautiful as the moon, bright as the sun,
majestic as the starry heavens?

She is beautiful:

Her hair like a flock of goats streaming down the
mountainside,

Her teeth like a flock of ewes come fresh from
the dipping,

Her neck a tower of ivory,

Her breasts like twin fawns of the gazelle,

Her navel a rounded goblet that never shall want
for spiced wine.

David: Hvem er hun som stråler lik
morgenrøden, vakker som månen, klar som
solen, majestetisk som stjernehimmelen?

Hun er vakker:

Hennes hår som en geiteflokk strømmende
nedover fjellsiden

Hennes tenner som nyklipte sauер som kommer
fra en dukkert.

Hennes hals et elfenbenstårn,

Hennes bryster som to kalver, tvillinger til en
gasell,

Hennes navle en rund skål som aldri skal mangle
krydret vin.

How beautiful, how entrancing you are,
daughter of delights!
You are stately as a palm tree
and your breasts are the clusters of dates.
I will climb up into the palm to grasp its fronds.
May I find your breasts like clusters of grapes on
the vine,
the scent of your breath like apricots,
your whispers like spiced wine flowing smoothly
to welcome my caresses. Gliding down through
lips and teeth.

Så vakker, så henrivende du er, min lyst og
glede! Du er rank som et palmetre
og dine bryster er som daddelklaser.
Jeg vil klatre opp i palmen og gripe tak i bladene.
Må brystene dine være som klasene på
vinranken,
din ånde som duften av aprikoser,
din hvisking flyte lett som krydret vin og ønske
velkommen mine kjærtegn, la den gli over lepper
og tenner.

Gerhard van Honthorst:

King David playing the Harp

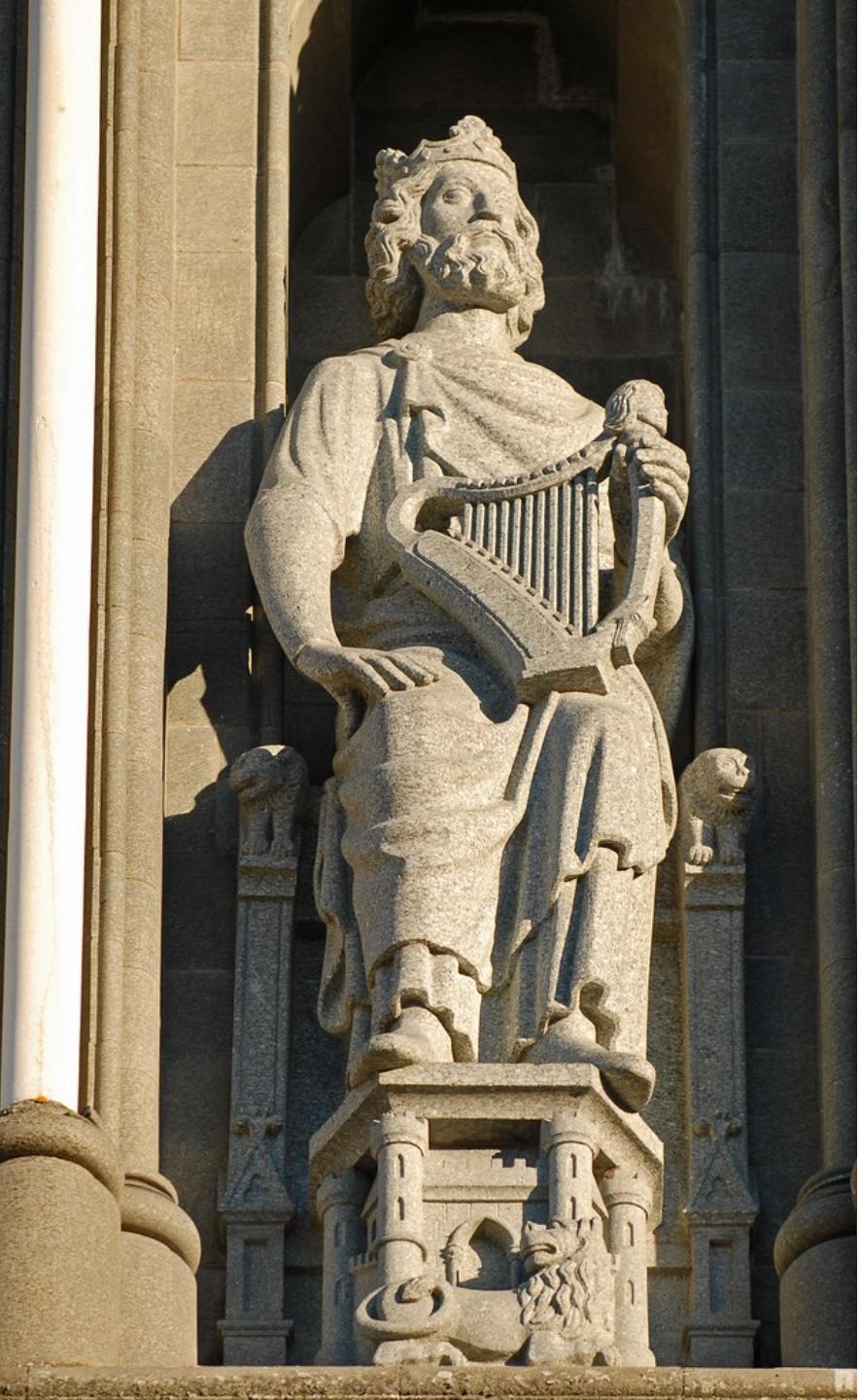
Marc Chagall:
David a la harpe

Marc Chagall:

David et Bethsabée

Kong David

Nidarosdomens vestfront

Brødet

vedkubbe

til magen sin omn

Strofe fra diktet *Brødtekst* av Helge Torvund
(fra samlingen *Arm i arm med natta*, Samlaget 1987)

Bathsheba: Where are the robes you have torn for the death of your son? Where is the dirt on your hands and face for the death of your son? Where is the fist that beats at your breast for the death of your son?

David: Though I lie upon the ground all day, all night, though I tear my hair and rend the air with my cries, he will come no more.

Eat, my love. Eat of the good things God has given us.

Bathsheba: I cannot. My son is dead.

David: See the morning dawns. The rains of the night are gone. The city is washed clean. Will you not rise up and come with me?

Bathsheba: I cannot. My son is dead.

David: The misdeeds of the godless are without remedy. But our Lord has looked with mercy upon our misdoing. He has not cast us into darkness. The fruit of his orchard still ripens for us. Come, take of the fruit and eat.

Bathsheba: No fruits can sweeten my misdeeds. Honey will turn bitter on my tongue. I am spilled upon the ground like water. My son is dead.

David: There is a time for grief. And there is a time for grieving to end.
We must learn to be forgiven.

Batseba: Hvor er klærne du har flerret fordi din sønn er død? Hvor er asken i dine hender og ditt ansikt fordi din sønn er død? Hvor er knyttneven som slår på ditt bryst fordi din sønn er død?

David: Om jeg så ligger på bakken både dag og natt, om jeg så river meg i håret og flerrer luften med skrikene mine, så kommer han aldri mer tilbake. Spis, min elskede. Spis av de gode gaver Gud har gitt oss.

Batseba: Jeg kan ikke. Min sønn er død.

David: Se morgenens gryr. Nattens regn er borte. Byen er vasket ren. Vil du ikke stå opp og bli med meg?

Batseba: Jeg kan ikke. Min sønn er død.

David: De gudløses ugjerninger kan ikke bøtes på. Men vår Herre har sett i nåde til våre missgjerninger. Han har ikke kastet oss ut i mørket. Frukten fra hans hage modnes fortsatt for oss. Kom, ta av frukten og spis.

Batseba: Ingen frukter kan sukre mine missgjerninger. Honning vil smake bittert i min munn. Jeg er spilt på jorden som vann. Min sønn er død.

David: Det er en tid for å sørge. Og det er en tid for å la sorgen ta slutt.
Vi må lære å bli tilgitt.

Chorus: Down with the poor and honest man!
Let us tread him underfoot.

Bathsheba: Oh my Husband, you are lost to me.
For the soft caress of a silken bed have I lost you.

Chorus: Down with the honest man. Let us tread
him underfoot.

Bathsheba: Oh my husband you are lost to me.
And the fruit of our orchard shall never ripen.

Uriah: I would come to you, my dearest, my love,
As the desert hare runs, so would I speed to you:
As the arrow flies, so would I fly to your breast.
But the trumpets are calling,
The swords are all unsheathed,
My enemy awaits.

Bathsheba: For your honour is a noose about
your neck, your good name that you prize so
much, is an arrow in your side.
For a silken bed, for a robe of purple have I lost
you.

Chorus: Down with the honest man! Let us tread
him underfoot! Weakness is proved to be good
for nothing.

Uriah: Forget me not, my dearest, my wife, as
night falls:
At the lighting of lamps, remember me.

Bathsheba: Oh my husband, you are lost to me
Like the sands of the desert that fly on the wind
and are gone. I shall not see you again. For your
honour is a noose about your neck, your good
name that you prize so much, is an arrow in your
side.

Uriah: Remember me. Remember me. My heart
is steadfast. O God, my heart is steadfast.

Kor: Ned med den stakkars ærlige mann! La oss
trampe ham ned.

Batseba: Å min mann, du er tapt for meg. For
det myke kjærtegn av en silkeseng har jeg mistet
deg.

Kor: Ned med den ærlige mann! La oss trampe
ham ned!

Batseba: Å min mann, du er tapt for meg. Og
frukten fra vår have vil aldri modnes.

Uri: Jeg ville ha kommet til deg min kjæreste,
min elskede.

Som ørkenharen løper, slik ville jeg ile til deg:
Som pilen flyr, slik ville jeg fly til ditt bryst.
Men trompetene kaller,
Sverdene er trukket,
Min fiende venter.

Batseba: For din ære er et rep om din hals, ditt
gode navn som du setter så høyt, er en pil i din
side.

For en silkeseng, for en purpurdrakt har jeg
mistet deg.

Kor: Ned med den ærlige mann! La oss trampe
ham ned! Svakhet er så visst ikke godt for noe.

Uri: Glem meg ikke, min kjæreste, min hustru,
mens natten senker seg:

Når lampene tennes, tenk på meg!

Batseba: Å min mann, du er tapt for meg.
Som ørkensanden flyr med vind'en og blir borte.
Jeg får ikke se deg igjen. For din ære er et rep om
din hals, ditt gode navn som du setter så høyt, er
en pil i din side.

Uri: Glem meg ikke. Glem meg ikke. Mitt hjerte
er trofast. Å Gud, mitt hjerte er trofast.

«Ti sed og skikk forandres meget, alt som tiderne lider og menneskenes tro forandres, og de tenker annerledes om mange ting. Men menneskenes hjerter forandres aldeles intet i alle dager.»

Sigrid Undset

Fortellinger om kong Artur og ridderne av det runde bord (1915).